

„AZZAL VAGY EGY, KIT MEGRAGADSZ”

Liezen-Mayer Sándor Faust-illusztrációi
Magyar Nemzeti Galéria, 2018. július 29-ig

Liezen-Mayer Sándor (1839–1898) elsősorban történeti képeiről és portréiról ismert művész. Élete nagy részét Münchenben töltötte, de művei rendszeresen szerepeltek a budapesti kiállításokon is, *Simor János* esztergomi érsek személyében pedig mecénása is volt. A müncheni akadémia professzoraként számos magyar és külföldi diák tekintette őt mesterének.

Liezen-Mayer első igazán fontos és nagy illusztrációs munkája a hetvenes évek első felében a *Goethe* Faustjához készült sorozat volt, amely 1876-ban jelent meg Stuttgartban. A díszes kiállítású kötet acél-, réz- és fametszeteit a kor legjobb német metszői készítették el az eredeti rajzok alapján. A harminchét szövegek közötti kép mellett tizenhárom egész oldalas, a kötetből kivethető, önálló acélmetszetes lap tette teljessé az illusztrációk sorát. Liezen-Mayer eredeti rajzai sajnos elvesztek, az illusztrációkhoz azonban számos vázlat is született.

Kiállításunkon az eredeti, 1876-os Faust díszkiadás mellett mintegy negyven vázlatot, a kötet tizenhárom egész oldalas acélmetszet-lapját, valamint Liezen-Mayer Sándor három olyan festményét állítjuk ki, amelyeket saját illusztrációi alapján alkotott meg. ●

P. HOWARD KELENFÖLDÖN

Zappe László

Úgy látszik a Kelenföldön, a pályaudvar és a villamosremíz közelében professzionális szórakoztatásra szakosodott Karinthy Színház is keresi a mulattatás új útjait. Az egykori Hala-dás mozi helyén, ahol gyerekkoromban a híradó és a nagyfilm között artisták is felléptek, *Karinthy Márton*, a nagy *Frigyes* unokája, *Cini* fia érdekes színházat tart fenn.

Ha az előcsarnokban kifüggesztett plakátokat böngésszük, igencsak vegyes társaságra lelünk. Nagy színészek között rég elfeledett mulattatókéra, karakterszínészekre, filmek állandó mellékszereplőire. Az ingadozás tehát nem igazán újdonság.

Az utóbbi időben mintha gyakrabban fordulna a könnyeden szórakoztató színház, irodalom klasszikusokhoz. *Molnár Ferenc* (Az ördög) után most *Rejtő Jenő* került sorra. Aki nemcsak P. Howard álneven működő krimigyártó kisiparos volt, hanem nagyszerű humorista és dalszövegíró. Nemrég a Nemzeti Színház egy eldugott zugában *Olt Tamás* készített Szájon lőtt tigris címmel remek estet humoreszkjeiből, szon-jaiból meg minden egyébből, amit csak írt nem túl hosszú, harminchét évnél nem sokkal többre sikerült, munkaszolgálatosként bevégezett élete során. Ám nemcsak a szerző kiválasztásával, de az előadókéval is okosat húzott Karinthy

Márton. Saját csapatán túl a Nézőművészeti Kft.-re bízta a dolgot.

Szövegíró nem tüntet föl a színlap, csak a dalszövegek írójaként említi *Marton Róbert*et és *Molnár Gusztáv*ot. Úgy-hogy ami elhangzik és nem Rejtő Jenőtől való, annak szerzőségével valamilyen szereplő gyanúsítható, de leginkább *Scherer Péter* rendező és *Gyulay Eszter* dramaturg.

A keretjáték, amit természetesen nem mellőzhet egy ilyen szellemidéző előadás, egy jellegzetesen hazai építkezésen játszódik, ahol a dolgozók munka helyett főképp bérköveteléssel és egyéb szakszervezeti ügyekkel foglalkoznak, egyikük meg, a Rómeónak becézett cigányfiú leginkább olvas és mesél. És a mesék megelevenednek. Leghatékonyabban mégis a szöveghumor működik. Sokkal jobban, mint filmen.

Aki még emlékszik a Vesztegzár a Grand Hotelben moziváltozatára (Meztelen diplomata), tudhatja, hogy a *Palásthy György* rendezte alkotás milyen kevésbé tudta képi szellemességgel megtámogatni a történetet. Pedig az akkori magyar szórakoztató színház legjava próbált életet lehelni a zürös sztoriba. *Márkus László*, *Krencsey Marianne*, *Rajz János*, *Garas Dezső*, *Szendró József*, *Rátonyi Róbert* minden igyekezete kárba veszett. Legalábbis ezt érezte, aki rázkódó rekeszizommal olvasta végig az eredetit, és

persze az író egyéb akkoriban megjelent regényeit. Rejtő titka az írás különleges művésztében rejlett. A köznapi, a pongyola beszéd, a szleng virtuóz kezelésében. Ebben sok évtizeddel megelőzte korát, tulajdonképpen a csak az évezredforduló táján divatba jött posztmodern tette irodalmi rangúvá azt, amit Rejtő a külvárosi sikátorok, matrózkocsmák, kasszárnyák, sőt az idegenlégióban összeverődött nemzetközi alvilág nyelveként használt. És ehhez a nyelvhez természetesen gondolkodásmód, mentalitás, életstílus is társul. Ez a nyelv összecseng az építkezésen dolgozó, illetve lazáló, a társadalom buzgólkodásait alulról, kételkedve, kívülállóként szemlélő melósokéval, a csendesben, magukban dohogva lázadó szkeptikusokéval.

És ez a nyelv ismerős a Nézőművészeti Kft. más előadásaiból is, úgyhogy a játszó anyanyelvi szinten beszélnek. De persze nemcsak a nyelvet, hanem a gesztusrendszert, a viselkedési formákat is. *Katona László* Erdélyből jött kívülállóként bambul, *Molnár Gusztáv* ostoba túlbuzgóként fontoskodik, *Kovács Krisztián* aggodalmaskodva nyüzsög. *Marton Róbert*, aki először játszik velük, a brigádvezetőt alakítja, egyértelműen mutatva a kettősséget, hogy közülük való is meg fölöttük álló is.

A főszerepet, ha van ilyen egyáltalán, az olvasgató, művelődni akaró, az előítéletekkel küszködő cigányfiút belső hittel adja *Pápai Rómeó*. *Banovits Vivianne* pedig csinos formáival erősíti a rettegett bandavezér, Vörös Karom megkérdőjelezhetetlen tekintélyét. ●